

Klarhed, at man næsten skulde forbavses over, at det er denne Politiker, der har valgt saa klare Ord; han sagde den Gang tydeligt og lige til: Vi maa indrette vort Forsvarsvæsen saaledes, at vi kan konstatere et Retsbrud, naar nogen vil krænke vor Neutralitet, og vi maa altsaa have vort Forsvarsvæsen saaledes indrettet, at en fremmed Magt ikke med en Haandfuld Folk eller f. Eks. med et enkelt Skib kan komme og slaa os til Jorden; videre end til at konstatere vor Neutralitet kan vi ikke naa.

Det er den samme Opfattelse, som vi hævder nu. Det er ikke det radikale Venstre, der har fundet paa dette Ord: at konstatere Neutraliteten, som det ærede Medlem Hr. Pürschel synes er saa ubekvemt; nej, den Mand, der først har banket dette Ord ind i Bevidstheden herhjemme, er den nuværende højtærede Kirkeminister i den Tid, da han var Fører for Retninger her i Landet, som arbejdede i en Aand, der svarede til det gamle Venstres Opfattelse af vort Militærvæsen. Men mere afgørende er den samme Tanke udtrykt af en anden Talsmand for det danske Venstre, som paa det Tidspunkt paa Militærområdet vistnok ogsaa for den højtærede Kirkeminister stod som den egentlige Lærer og Fører, nemlig Hørup, der derom har udtalt denne Sætning: Vort Militærvæsens Bestemmelse er at konstatere vor Neutralitet og i visse Tilfælde at hævde den, ved disse visse Tilfælde tænker jeg paa de Tilfælde, hvor den ikke for Alvor angribes. Dermed er tydeligt, klart og afgørende angivet de Tilfælde, hvor dansk Militærvæsen overhovedet kan magte at hævde Neutraliteten, og det er en Opfattelse, som alle Retninger indenfor Venstre i Tiden indtil 1905 var enige om. Den nuværende højtærede Statsminister delte ogsaa den Gang den Opfattelse; der var paa dette Punkt ikke en Gang Uenighed mellem denne Repræsentant for den daværende moderate Gruppe og Venstre-reformpartiet. I Virkeligheden stod alle, der kaldte sig Venstre, paa dette fælles Grundlag.

Ud fra dette Grundsynspunkt maatte vi i 1914, da Krigen brød ud, anvende som Neutralitetsvagt Hær og Flaade, saaledes som de nu en Gang var efter Ordningen af 1909. Vi maatte under Hensyn til gældende Aftaler, under Hensyn til Forholdet til andre politiske Partier i Danmark bringe hele denne Ordning i den Beredskabstilstand, som var forudsat, da Ordningen blev gennemført. Vi kunde gøre det med en vis Begrænsning, og vi kunde gøre det med den afgørende Begrænsning, at vi bestemte

og afgjort modsatte os Gennemførelsen af den Mobilisering, som vi mente vilde have været en Fare for Landet.

I Overensstemmelse med denne Opfattelse blev ogsaa Direktiverne for Hær og Flaade udfærdiget. Den ærede Ordfører for Partiet Venstre sagde derom nogle Ord. Han henviste til en Udtalelse fra den kommanderende Admiral om en Sammenkomst, der havde fundet Sted den 1. August i 1914. Det ærede Medlem oplæste den kommanderende Admirals Skrivelse og var aabenbart meget misfornøjet med, at vi ikke fra vor Side og da navnlig jeg havde skriftligt besvaret den Forespørgsel, der forelaa fra Admiralen. Jeg kan dertil svare, at i selve Skrivelsen var angivet, hvorledes Admiralen vilde forstaa det, hvis han ikke fik skriftligt Svar, og da min Opfattelse faldt sammen med denne, meddelte jeg gennem Direktøren for Marineministeriet, at der ikke var Grund til noget skriftligt Svar. Hvorledes den Misforstaaelse er opkommet fra Admiralens Side under Udtalelserne ved Mødet er mig ganske ubekendt, jeg har ingen Mening om, til hvilke Udtalelser Admiralen sigter; men efter denne Besked kunde i hvert Tilfælde den kommanderende Admiral ikke paa nogen Maade være i Tvivl om, hvorledes vor Stilling var, og hvad hans Pligt følgelig var. Det kunde han heller ikke af den Grund, at han den foregaaende Dag havde faaet et Direktiv for, hvorledes Neutralitetspolitikken skulde gennemføres af Flaaden i Overensstemmelse med gældende Regler. Og naar det ærede Medlem og de ærede Repræsentanter for det konservative Folkeparti og Partiet Venstre i det hele taget i den Beretning, som de Herrer har afgivet i Kommissionen, og som nu sendes ud i Befolkningen, lader det staa, som om den kommanderende Admiral ligesom var blevet svigtet, som om han var blevet stillet blot ved den Holdning, man fra Ministerens Side indtog ved den Løjlighed, tør jeg hævde, at dette er uden det allerjævneste Grundlag i Virkeligheden, og jeg tør paastaa, at den kommanderende Admiral heller ikke kan have haft denne Opfattelse. Den kommanderende Admiral optraadte under de paa-gældende Forhandlinger med Klarhed og med Fasthed og Bestemthed overfor alle de Spørgsmaal, der kom til at foreligge, og havde den kommanderende Admiral været i Tvivl bagefter, da kendte han Vejen til Forsvarsministeren, og han betænkte sig ingen Sinde paa at gaa den Vej, naar der var noget Spørgsmaal, han ønskede opklaret.